

Панченко О.І.

Страхування як основа фінансово-економічної стабільності транспортної галузі

Транспортна галузь є однією з найважливіших сфер національної економіки, ефективне функціонування якої, здійснює значний вплив на темпи соціально-економічного розвитку країни та стан національної безпеки.

Транспорт, поєднуючи в часі та просторі виробників і споживачів товарів та послуг, зменшує часовий та просторовий розрив між виробництвом та споживанням і забезпечує ефективне використання виробничих ресурсів. Збільшення обсягів національного виробництва обов'язково супроводжується зростанням показників діяльності транспортної галузі, тому рівень її розвитку є важливим індикатором стану економіки країни в цілому.

Одночасно, ефективне функціонування транспортної системи супроводжується зростанням споживання транспортних засобів, паливно-мастильних і будівельних матеріалів, що суттєво впливає на завантаження виробничих потужностей багатьох підприємств, створення нових робочих місць і в кінцевому рахунку на зростання макроекономічних показників.

Отже, в процесі вдосконалення функціонування транспортної галузі необхідно враховувати, що покращення економічних та фінансових результатів її роботи суттєво впливає на результати діяльності інших суб'єктів господарювання та темпи соціально-економічного розвитку країни. За таких обставин, особливого значення набуває створення умов для безпечного та безперебійного транспортного процесу, оскільки транспорт є об'єктом підвищеної небезпеки і генерує ризики не тільки життю та здоров'ю людей, а і майну та довкіллю. Одночасно, транспортні засоби та вантаж, який перевозиться, супроводжуються ризиками руйнування та знищення в результаті дії стихійних явищ природи або діяльності людей.

В умовах постійного збільшення кількості суб'єктів транспортного ринку та необхідності відновлення обсягів вантажообігу і пасажирообігу суттєво зростає значення всіх видів транспорту. Тому розвиток транспортної галузі вимагає формування надійної системи гарантій, що забезпечується страхуванням, оскільки саме страховий захист дозволяє створити умови для безперервного розширеного відтворення.

Страхування забезпечує відшкодування шкоди, завданої дорожньо-транспортними пригодами та надає можливість продовжувати транспортний процес без втрати часу на з'ясування відносин з пасажирями, вантажовласниками або експедиторами та відволікання коштів на покриття збитків. Тому ефективний страховий захист на транспорті повинно стати основним елементом системи економічної безпеки перевізного процесу та одночасно одним з найважливіших

факторів зростання транспортної галузі.

Страховання є не тільки дієвим механізмом відшкодування збитків у процесі транспортування, а і ефективним способом вивільнення колосальних матеріальних і фінансових ресурсів для інвестування в подальший розвиток транспорту та зменшення навантаження на бюджет держави.

Саме тому страховання є одним з найбільш потужних фінансових інструментів забезпечення безперервності транспортного процесу та відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку не тільки транспортної галузі, а і країни в цілому.

На сучасному етапі розвитку існує необхідність визначення та подальшого освоєння потенціалу ринку транспортного страхування та наближення умов його здійснення до європейських стандартів. У багатьох країнах світу страхування на транспорті стало важливою складовою цивілізованих транспортних перевезень, оскільки послугами страхових компаній постійно користуються транспортні оператори та комерційні структури, які користуються транспортною інфраструктурою.

Транспортне страхування – це сукупність видів страхових послуг, що забезпечують захист майнових інтересів юридичних і фізичних осіб у разі настання страхових випадків обумовлених договором страхування або законодавством на водних, повітряних або наземних шляхах сполучення.

Розвиток транспортного страхування в сучасних економічних умовах потребує активізації досліджень та наукового обґрунтування більш широкого використання страхового захисту, відповідно до процесів реформування відносин власності на різних видах транспорту, а також підвищення надійності та безпеки перевезень.

Механізм транспортного страхування передбачає солідарну відповідальність за наслідки непередбачуваних страхових подій та взаємодію з страховими компаніями для узгодження умов страхування та проведення організаційних і технічних превентивних заходів. Тому підвищення рівня безпеки та цивілізоване ведення бізнесу в транспортній сфері не можливо без страхового захисту, а розгляд і вдосконалення механізму транспортного страхування актуальний в сучасних умовах.

Серед добровільних видів транспортного страхування домінуюче положення займає страхування транспортних засобів (каска), тому особливу увагу необхідно приділити розширенню страхування вантажів та багажу з урахуванням особливостей різних видів транспорту та способу їх перевезення, а також страхуванню цивільної відповідальності перевізників, що значно підвищить ефективність транспортного процесу.

Серед недержавних обов'язкових видів страхування найвагоміше місце займає страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, але в останні роки все більшою популярністю користуються авіаційні перевезення та спостерігається зростання обсягів страхових внесків за даним видом обов'язкового страхування.

Транспортна галузь розвивається дуже динамічно під впливом багатьох факторів, тому необхідно підвищити рівень та якість обміну інформацією зі страховиками на основі впровадження нових технологій управління інформаційними потоками. Необхідно розширити права та можливості страхових компаній на отримання необхідної інформації про конкретні транспортні ризики та інформації, пов'язаної з предметом страхування та розслідуванням страхового випадку.

Особливу увагу необхідно звернути на зарубіжний досвід у транспортному страхуванні, використання якого може значно підвищити його ефективність.

Транспортне страхування дуже часто використовується шахраями, тому необхідно значно посилити відповідальність за шахрайство у цій сфері.

Для визначення тенденцій та перспектив розвитку транспортного страхування необхідно кожний вид страхових послуг більш детально розглянути за видами транспорту та виділити особливості їх реалізації в сучасних умовах.